

JÚLIUSOVI VIKTORYMU

Bratislava 16. novembra 1945

Milý pán povereník,

obraciam sa na Teba i týmto spôsobom vo veci Elánu. Tvoje Povereníctvo zdržovalo a ešte zdržuje vydávanie povolenia pre znovavychádzanie literárneho časopisu Elán, pretože právom chce mať garanciu v osobách, ktoré okolo Elánu budú v budúcnosti spolupracovať. Na schôdzke s výborom tvoriaceho sa Spolku slovenských spisovateľov dňa 15. t. m. uzniesli sme sa na týchto zásadách:

1. Elán má znova vychodiť, nakoľko svojim poslaním v uplynulom šesťročí nielen združil všetky pozoruhodné tvorivé sily slovenskej literatúry, ale vynasnažil sa stáť v službách ducha, ktorý sa prejavil v roku 1944. Ak sa vyskytnú niektoré články popierajúce túto líniu (nemecké číslo Elánu), treba ich posúdiť na úzadí atmosféry, v ktorej vznikli, resp. boli uverejňované. Mnohí spolupracovníci Elánu môžu dosvedčiť, že pri uverejňovaní článkov tohto druhu Elán nikdy neprekročil rámec nutnosti.

2. Elán bude orgánom Spolku slovenských spisovateľov.

3. Redigovať ho bude Ján Smrek s redakčným kruhom, v ktorom budú: Dr. Jozef Felix, Michal Chorváth, Peter Jilemnický a Mišo Považan.

4. Zodpovedným redaktorom Elánu bude predseda Spolku slovenských spisovateľov L. Novomeský.

Dúfam, že za týchto okolností Tvoj rezort nebude mať námietky proti vydávaniu Elánu.

L. Novomeský

JUDr. Július Viktory (1907—1975), po štúdiách sudca, v r. 1938-45 štátny zástupca v Bratislave, v tejto funkcii zapojený do protifašist. odboja, pomáhal komun. funkcionárom. Po oslobodení prezidiálny šéf Pover. spravodlivosti, 1945-46 povereník vnútra, 1948-52 povereník spravodlivosti atď.

Časopis *Elán* založil Ján Smrek vo vydavateľstve L. Mazáča v Prahe r. 1930. Od r. 1939 vychádzal v Bratislave ako orgán Spolku slov. spis. Po oslobodení na požiadanie L. Novomeského a M. Chorvátha už v máji 1945 začal Smrek zostavovať číslo *Elánu* venované SNP. Časopis sa však nepodarilo obnoviť. Podobne ani v októbri. *Elán* začal opäť vychádzať až začiatkom januára 1946 po takýchto zákrokoch Novomeského ako orgán SSS. Majiteľom, vydavateľom a zodpovedným redaktorom bol J. Smrek. Zloženie redakčnej rady sa zmenilo v č. 5.—6. už sa v nej neuvádzal M. Považan. Od č. 7.—8. nahradil P. Jilemnického M. Pišút. Od č. 1.—2. (sept.-okt. 1946) pribudol k dovtedajšej trojici A. Matuška a J. Kostra.

Hoci mal *Elán* takéhoto patróna, nevedel prekonať finančné ťažkosti. 1. júla 1946 napísal Novomeský Smrekovi: „Chcem Ti vysloviť ešte i na písme to, čo som Ti včera povedal do telefónu. Je bezpodmienečne potrebné, aby *Elán* vychodil a keby si mal neviem aké prekážky, nepomýšľaj nikdy na to, že by sa s vydávaním *Elánu* prestalo.“ Dohovoril sa s vtedajším povereníkom výživy a zásobovania Rudolfom Frašťackým, aby dal Smrekovi listy pre významné podniky, ktoré na *Elán* prispievajú potrebnými sumami.

Nevedno, či Smrek určené podniky navštívil alebo či zozbieral málo peňazí, lebo Novomeský oslovil 3. VIII. znovu Viktoryho: „Na základe telefonického rozhovoru, ktorý som mal s Tebou dňa 29. m. m., predkladám Ti na priaznivé vybavenie novú žiadosť vydavateľa *Elánu*, básnika Smreka, o poskytnutie podpory z Kinofondu, ktorý spravuješ. Veľmi by som Ťa tiež prosil, aby si pri priaznivom vybavení žiadosti dal príkaz pre hladké a neodkladné vybavenie úradné.“

Nepomohla ani táto injekcia — *Elán* definitívne prestal vychádzať vo februári 1947 číslom 6.

Ján Smrek (vl. m. Ján Čietek, 1898—1982), populárny básnik, redaktor, publicista, vydavateľ, prekladateľ. R. 1954 dostal št. c. Kl. Gottwalda a r. 1966 bol vymenovaný za národného umelca.